İŞÇİ
KÖYLÜ
ESNAF
DAR GELİRLİ
YURTTAŞ
SENİN GAZETEN

EMEKÇİ

BİRKAÇ RAKAM

Adam başına kalori: İngilterede 3290, Fransada 2920, Türkiyede 2660. Çocuk ölümü: İtalya'da 1000 de 50, Yugoslavyada 1000 de 100, Amerikada 1000 de 26, Türkiyede 1000 de 165. Okuma yazma bilmiyenler: Amerikada nüfusun %2 si, Almanyada nüfusun %1 i, İtalyada nüfusun %1.3 ü, Yunanistanda nüfusun %26 sı, Türkiyede nüfusun %61 i.

YIL: 1 SAYI: 7 — 25 KURUŞ — 1 Ağustos 1964 Cumartesi — ADRES: Ankara Caddesi, 54 — Telefon: 27 15 88

Ortak Pazar'ın kokusu çıktı

İtalyan Parlâmentosu üyeliğimizi onaylamadığı için ihraç mallarımızı satamıyoruz

Hatırlarsınız herhalde: Geçen yıl Ortak Pazara alındık diye hükümet bayram ilân etmiş, hre yer bayraklarla donanmıştı. O, gün, iktidar sözcülerinin ağzından ballar akıyordu: Ortak Pazar'a girişimiz bizim için şöyle iyi böyle yararlı olacaktı. İleride sağlayacağı kazançlar bir yana ilk kazancımız, Türk üzüm ve fındığının Yunanlıların rakipliğinden kurtularak bol bol Avrupa pazarlarına satılması ve böylece memleketimize oluk oluk para akması olacaktı. Ama gel gör ki, daha (Ortak Pazar Bayramı) nın birinci yılında işler tam tersine döndü: Ortak Pazar tüzüğü gereğince, bu ortaklığa alınan yeni üyelerin, bu ortaklığın nimetlerinden yararlanabilmesi için kurucu devletlerin, an laşmayı onaylaması gerekiyordu. Gelin görün ki, geçen haf-

(Devamı 4. de)

Tapulama Kanunundan kimler yararlanacak ?

Toprak reformu nasıl suya düşürüldü?

« Toprak reformu » tasarısını ileriye atan hükümet, Türkiye Büyük Millet Meclisine bir « Tapulama Kanunu » getirmiş ti. Bu kaunun 33. maddesi, hazinenin malı olan toprakları, bunlara babadan oğula el koyup işleten toprak ağalarına peşkeş çekiyor. Devlet Başkanı'nın vetosu üzerine bu kanun tekrar Millet Meclisinde ve Senato'da görüşüldü ve yine kabul edildi.

T.İ.P. le, Tabiî Senatörler bu kanunu Anayasaya aykırı olduğu için kaldırtmak üzere Anayasa Mahkemesine başvuracak lar. Buna karşılık koltuk kavgası yüzünden birbirlerinin gö-

(Devamı 4. de)

24 temmuz bir protesto günüdür

İşçi Bayramı adı altında kutlanması kararlaştırılan 24 Temmuz günü münasebetiyle, T. İ. P. Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar geçen hafta bir bildiri yayınlamıştır. Bu bildiri aşağıdadır:

« Türk İşçisini, işverenin nüfuz ve hâkimiyeti altında tutmak istiyenlerin, İşçi Bayramı olarak ilân ettikleri 24 Temmuzu, biz BİR PROTESTO GÜNÜ olarak kabul ediyoruz. 24 Temmuz, Türk İşçisinin Protesto Günüdür, çünkü Anayasadaki İşçi Hakları: Grev Hakkı, Toplu Sözleşme Hakkı, Hür Sendikalar kurma hakkı gibi Temel Haklar, Sendikalr Kanunu ile, Toplu Sözleşme, Grev ve Lokaut Kanunu ile, 24 Temmuzda sınırlanmış, kısıtlanmıştır. Çünkü 24 Temmuzda, Anayasaya aykırı olarak işveren lokautla donatılmış, ona işçiyi ailesi ile birlikte işsizliğe, açlığa mahkûm edebilme yetkisi tanınmıştır.

Hayır! 24 Temmuz bir Bayram Günü değildir. 24 Temmuzu bir Bayram Günü olarak göstermek isteyenler, Türk İşçisine bütün Medenî Haklarını verilmiş olduğunu ileri sürenler, şunu iyice bilsinler ki, Türk İşçisi Hakları için, yani Demokrasi için, yani Emekçinin de yurt işlerinde söz ve karar sahibi olması için en az 120 yıldır mücadele etmektedir. Türk İşçisi Haklarını topluca savunmaya tâ 1845 yıllarında başlamış, bilinen ilk grevini 1872 yılında yapmıştır. Demokrasi son

(Devamı 4. de)

Üniversitede harçların arttırılması beklenen tepkiyi gördü

Geçen sayımızda belirttiğimiz gibi, Üniversite'de harçların akıl ve insaf ölçüleriyle bağdaştırılamıyacak şekilde artırılması, çeşitli gençlik teşekküllerinden beklenen tepkiyi gördü. Gençlik teşekkülleri ve bu arada M.T.T.B, Üniversitenin kayıt, kabul, imtihan ve ders harçlarında yapmış olduğu artırma kararı karşısında öğrencileri protesto anlamında « harç yatırmamaya » dâvet etmiştir. Boykot kararının sebepleri açıklanarak şöyle denilmektedir:

« **Üniversitenin her geçen gün okuma şartlarını biraz daha güçleştirici, dayanaksız kararlar alıp uygulaması bir ilim, araştırma ve yetiştirme müessesesinin gerçek anlamına uymamaktadır. Üniversite Senatosu korkunç denecek bu kararı alırken öğrenci temsilciliklerinden hiçbirine müracaat edip öğrencileri ilgilendiren bu konudaki kanaatlerini almamakla da büyük bir hataya düşmüştür. Türkiyenin yüksek öğrenim yapmış kişilere çok daha fazla ihtiyacı olduğu bu devrede Senato'nun almış olduğu kararlar az gelirli vatan çocuklarını bir yana iterek küçük bir azınlığın yüksek öğrenim yapma imkânını artırıp belli grupların ülkemize hâkim olma art fikrini desteklemekten başka bir şey olamaz.** »

Öteki gençlik ve Üniversite dernek ve kurulların da bu yersiz kararı protestoya hazırlandıkları habre verilmektedir.

Bir ilçe halkı, yol için yollara düştü

Çorak bozkırın ortasında, Konya'nın Hadım ilçesinin halkı, esnafı, işçisi, memuru, genci, yaşlısıyla bir yıldır Akdenize ulaşmak için geceli gündüzlü çalışıyor. Gece, gündüz demeden sadece kazma kürekle kayaları devirerek ,toprağı yararak savaşıyor.

Birçok yoksulluklar gibi, en başta yolsuzluğun çilesini çe-

(Devamı 4. de)

Bize Göre:

B. Ecevit neden öfkelenmiş?

Çalışma Bakanı B. Bülent Ecevit, 25 Temmuzda gazetelere bir demeç vermiş. Sözleri arasında da bir aralık, T.İ.P. ne taş atmak ihtiyacını duymuş. Demecinin gazetelerde yayınlanan bu bölümüne göre Bay Ecevit Türkiye İşçi Partisine hücum ederek: « Parti yöneticileri bıraksınlar da hangi günün İşçi Bayramı olduğunu işçiler takdir etsin. Yöneticilerin bu tutumları yüzünden İşçi Partisi bir türlü sempati toplayamıyor. » Çalışma Bakanı durup dururken neden T.İ.P. ne taş atmak gereğini duymuş? Bunun sebebi şu: TİP geçen hafta - bu sayımızda okuduğunuz - bir bildiri yayınladı: Anayasa'nın emekçi halkımıza, Türk işçilerine verdiği hakları kısıtlayan, işverene Anayasanın tanımadığı lokavt hakkını veren « Toplu Sözleşme ve Lokavt Kanunu » nun kabul edildiği 24 Temmuzun Türk işçi sınıfı için bir bayram günü değil, bir protesto günü sayılması gerektiğini açıkladı.

Çalışma Bakanı, Türkiyede ilk defa işçilerin kurduğu ve her gün daha çok işçi sınıfına ve emekçi halka malolan Türkiye İşçi Partisine, İşçi Bayramı üzerinde söz söylemek hakkını tanımıyor. Bunun için « Parti yöneticileri bıraksınlar da...» diyor.

Burada C.H.P. nin bilinen tekelci davranışı bir kere daha kendini gösteriyor: C.H.P. İşçi sendikalrına el atabilir, bunların bazı yöneticilerini koltuk vaitleriyle kendi dümen suyuna sokabilir. Bunlara, kendi direktifine göre bayram törenleri düzenletebilir. Anayasa'yı hiçe sayarak İşçi Haklarını kuşa çevirebilir. Ama TİP yöneticileri bütün bu oyunlar karşısında ses çıkarmamalı, bütün bu olup bitenlere göz yummalıdır.

Bu düşünüş ve davranış biçiminde hiçbir yenilik yok. Halk Partisinin kodamanları oldum olası böyle düşünüp yapagelmişlerdir. Bu kodamanların derslerile yetiştirilip Çalışma Bakanlığına getirilen Bay Bülent Ecevit de başka türlü yapacak değil ya!

Yapamaz da: Halkla bütün ilgisi adındaki bir kelimeden ibaret olan ve gerçekte mutlu azınlığın çıkarlarını kollayan bir partinin Çalışma Bakanı ancak böyle düşünüp konuşabilir.

Ama müsaade buyursunlar da, işçilerin, emekçi halkın partisi olan Türkiye İşçi Partisi de görüşlerini açıklasın. Kendilerinin icat ettikleri « açık rejim » demokrasisi bunu gerektirmez mi?

EMEKÇİ

400 işçi perişan bir halde

Çalışma Bakanlığı ve Türk - İş bu işçilere neden sahip çıkmıyor?

İstanbul Belediyesine bağlı, döner sermayeli Darülâceze İşletmelerinin taşaronu Ses Ticaret ve Sanayi Ltd Ortaklığı, bu işletmelerde çalıştırdığı 400 işçi kardeşimizin tahakkuk etmiş bir buçuk aylık ücretlerini ödememiştir. Buna, Darülâceze İşletmeleri İdare Heyetinin pasif tutumu sebebolmuştur.

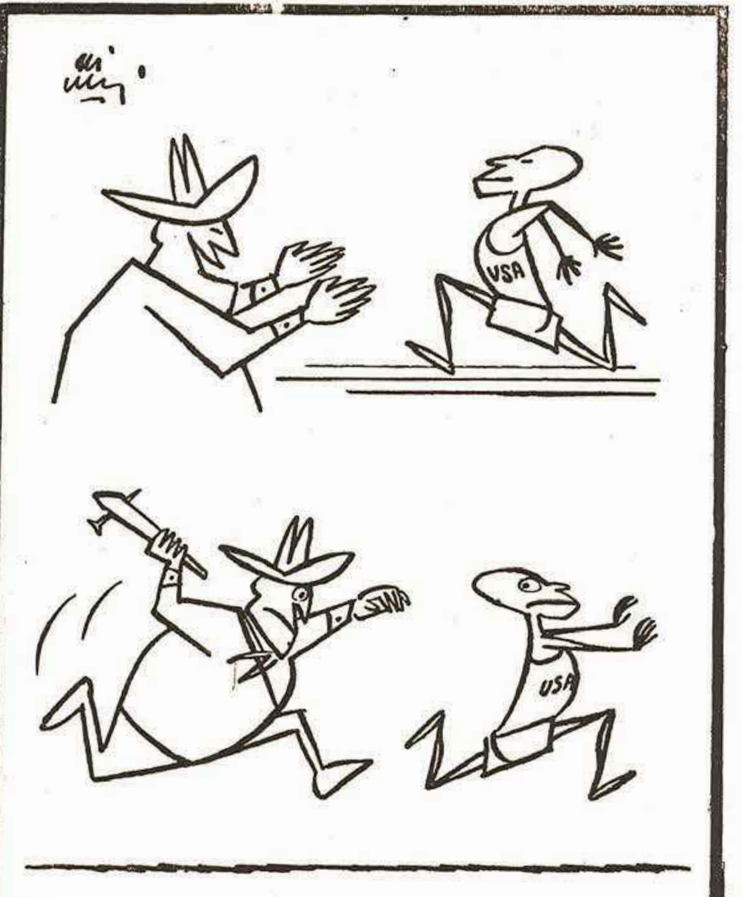
Deri - İş Sendikası, bu işçilerin yürekler acısı durumunu, başta Bölge Çalışma Müdürlüğü olmak üzere, İstanbul Valiliğine, Emniyet Müdürlüğüne, Türk - İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy'a ve İstanbul Beledi-

(Devamı 4. de)

Amerikada ırk ayırımı yüzünden çıkan karışıklıklar ve Goldwater

Zencilere medenî haklar tanıyan kanun çıktıktan sonra güneyde kargaşalıklar beklenirken birden New-York şehri karıştı; zenci Harlem mahallesinde kanlı çatışmalar bir türlü dinmiyor. İzinli bir polis memurunun beylik tabancasıyla bir zenci gencini öldürmesi, bardağı taşıran damla oldu. Hükümet, polis memurunu misal teşkil edecek şekilde cezalandırmadansa, protesto gösterileri ya pan zenci yığınlarını sert tedbirlerle bastırıp «düzeni» kurmak yolunu tuttu, bunun üzerine de iş çığırından çıktı; şimdi kan gövdeyi götürmede, hükümetin bu olumsuz tutumu karşısında New-York'un zenci, Yahudi ve Portorikolu mahalleleri halkı kendi asayiş ve mülkünü korumak için dafaalarını kendileri temine kalktılar; milisler kurdular ve geceleri devriyeler dolaştırmağa başladılar. Bu devriyelerde alıcı verici küçük telsizlerin de bulunduğu anlaşılmaktadır. Irkçı Faşist Goldwater ezici bir çoğunlukla partisince Cumhurbaşkanı adayı seçilince zaten hava çok gerginleşmişti. Medenî haklar kanunu kabullendi ama mahallî idare ve polis teşkilât-

(Devamı 4 de)

Los Angeles Atletizm yarışmalarında Amerikayı zenci atlet Bob Hayes temsil etti - Gazeteler - YAZISIZ

« Cumhuriyet » ten

Toplu sözleşme ve grev yolları şoföre kapatılamaz

Halûk Faruk ERGİNSOY

Büyük ve soylu bir savaşma sonucu Türk işçisi için gerçekleşen « toplu sözleşme ve grev imkânları », kullanılış alanı genişledikçe anlamı daha kolay belirecek güçlerdir. Bu nedenle, toplumsal yapının kuruluşuna emeği ile katılan her yurttaşın, giderek bu güçlerden yararlanmasını sağlamak, yönetenlerce güdülecek sosyal politikanın ilk ve temel ilkesi olmak gerekir.

Böyle olduğu içindir ki, B.M.M. ce onaylandıktan sonra Cumhuriye tSenatosuna gelen «Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanun tasarısının», hemen düzeltilmeyi gerektiren bir büyük noksanı vardır. Bütün bu sözleri tasarıdan şoförlerin de şu kanun kapsamına gireceğini belirten birinci maddeye değinmek için söylüyorum.

Gerçekten de bu madde kişiyi ilkin bir çelişme ile karşı karşıya getirmektedir. Tasarı esnaf ve küçük sanatkârı sermayesi ile kendi işyerinde çalışan kimse olarak tanımladıktan sonra, şoförü de bu tanıma uygun bir kimse gibi düşünmekle büyük bir yanılgıya sürüklenmektedir. Çünkü şoförlerin yüzde doksan oranına varan büyük çoğunluğunun başkalarına ait araçlarda açlıştığı bilinen bir gerçektir.

Konunun daha da önemli olan yanı, bu tasarının kanunlaşması ile şoför işçiler için toplu sözleşme ve grev imkânlarının tamamen ortadan kalkacak olmasındadır. Bilindiği gibi söz konusu bir işçi işveren ilişigi esprisine dayanır. Oysa şoför esnaf sayıldığında bu ilişik dışında kalacaktır. Sendikalar kuramıyacak, toplu sözleşme masalarına oturamıyacak ve gerektiğinde grev yoluna başvurarak işvereni zorlamak gücünü bulamıyacaktır.

Bu durumun sosyal hayat gerçeklerimizle bağdaşmaz niteliği ortadadır. Öncelikle, şoförler bir işletme çerçevesinde toplanması her zaman mümkün olan emekçilerdir. Belediyeler ve başkaca ekonomik devlet kuruluşları otobüs ve benzeri işletmecilikler kurmuşlardır. Çeşitli taşımcıaık ortaklıkları günden güne çoğalmakta ve çok sayıda şoför çalıştıran işletmeler haline gelmektedirler. Bu gelişmenin yaşadığımız gündeki görüşünü bile şoförlere toplu sözleşme ile grev yollarını kapamamak gerektiğini anlatabilecek önemdedir.

İşte kısaca değindiğimiz bu nedenlerle, şoför yurttaşlar kendilerini tasarı kapsamı dışına çıkaracak bir değişiklik teklifini ve bu noksanın giderilmesini beklemektedirler. Aksi her davranış çok büyük ve sakıncalı bir yanılmada diretmek olur. Siyasal güçler ve kuruluşlar hakkında kuşkular uyandırır. Toplu sözleşme ve grev imkânlarının baltalandığını, uygulama alanının daraltılmak istendiğini düşündürür.

Asker için silâh neyse, işçi için toplu sözleşme ve grev imkânı odur. Bu imkânı ortadan kaldıracak her davranış karşısına dikilmekte siyasal kuruluşların geleceği için ancak fayda söz konusu olur.

Alan söylevleri dışında, kişiler ve toplulukların eylemleri ile tartılmaya başlandıkları şu günlerde, şoför yurttaşlar önemli dâvalarına ilgililerin verecekleri önem ve anlamın, hem yönünü ,hem de derecesini dikkatle izlemektedirler.

İşin içyüzü
Lokomotif hikâyesi

Aslan Başer KAFAOĞLU

Hükümet senden vergi alır, zenginden daha az alır... Üstelik senden aldığı vergilerle de onun bunun zenginliğini daha da artırır. Bunun birçok örneklerini geçen sayıda görmüştük... Bugün de birkaç örnek daha görelim...

Radyolarda, gazetelerde bir lokomotif hikâyesi dolaştı... Gürültüsü çok ; senin başın gürültüden şişti ama, gene de biri kalkıp işin açığını anlatamadı... Çünkü, haklılığını iddia eden taraf bile gülünç bir hakkın peşinde...

Devlet Demiryolları dışardan lokomotif alacak. Amerikan yardımından kredi sağlanmış. Sen bu dolaşık sözü anlamazsın, Türkçesi; lokomotifi alacağız, ama peşin para ödemiyeceğiz. Parayı Amerikan hükümeti verecek, biz sonra bunu faiziyle Amerikan hükümetine ödeyeceğiz. Amerika, borç parayı verirken şunu şart koşmuş : Lokomotifleri Amerika'dan alacaksınız.

Hükümet ilân verdi... Az buz değil, doksan milyon liralık lokomotif alınacak... Araya aracılar girdi; uzun uzun yazıp çizişmeler... İki dev firma bu işe talib oldu. Üçüncüsü de var ama onu bir tarafa bırakalım, çünkü pek sesi çıkmadı... Neticede firmalardan birini Demiryolları tercih etti, ama kıyamet bunun üstüne koptu... Niçin? Şunun için : Bu iki Amerikan dev firmasının Türkiyede birer mümessili var... Bu mümessiller, lokomotifler kendilerinin Amerika'daki işverenlerinden alınırsa açıktan 3 - 4 milyon kazanacaklar... Bir tanesi, Başvekilin damadının gazetesine para verip reklâmını yaptırdı. Neticede iş, bu firmanın üstünde kalınca, ortaya türlü suçlama, rivayet atıldı. Çünkü, öteki firmanın Türkiye'deki mümessili - bir nevi ortağı diyelim, basitleştirmek için - Vehbi Koç Müessesesi... Koç baktı ki, elinden pisi pisine gidiyor 3 - 4 milyon; esasında haklı olduğunu gösteren mühendis raporu da var, başladı ihaleye sakatlık karıştığı iddiasına... Bir kısım gazeteler Koç haklı dediler; bir kısmı karşıdaki Dündar Bey... Sonunda olayı Mebuslar Meclisine getirdiler. Mecliste en iyi sözü İsmet Paşa söyledi : « Hangisine verilse, öteki beni suçlayacaktı » anlamında bir söz... Sonunda Koç kazandı ama, bir kısım memur suçsuz yere mahkemelere düştü. daireler, mebuslar aylarca bu konu üstünde zaman yitirdiler...

Yolsuzluk var mıydı? Bu o kadar önemli değil, asıl önemli olân, devlet hazinesinden boş yere fazla para ödenmesi, şuna buna... Düşünün : bir adam hiç taş atıp kolu yorulmadan, sırf Amerika'dan bir firmadan lokomotif alındı diye, milyonlar kazanıyor. Bu adam hiçbir şey yapmıyor. Bu kadar kolay, bu kadar büyük para kazanılan her yerde, yolsuzluk olması bile, dedikodusu olur.

Oysa devlet lokomotifi doğrudan doğruya olsa, arada aracı olmasa ne lâf olur, ne söz... Sen hem hiçbir iş yapmadan 3 - 4 milyon al, ey iş adamı; sonra, dedikodu oluyor diye dert yan. Olmaz böyle şey... Hele, ey sen devlet adamı, hiç lüzum olmadığı halde, ortaya bir aracının girip milyonlar kazanmasına göz yum... Sen de tüyü bitmemiş yetimin hakkını koruyorum diyemezsin...

Türkiye İşçi Partisi, bu yurtta ağırlığını fakirlerin çektiği vergilerle toplanan paraları, taş atıp kolu yorulmayan aracılara bırakmıyacak tek partidir... Bunun için dışardan yapılacak alımları ve dışarıya yapılacak satışları devlet elinde toplamayı programına ve tüzüğüne koydu...

Gelecek hafta devlet paralarının nasıl harcandığını anlatmaya devam edeceğiz.

Zehirlenmeye karşı korunmak istiyoruz

Ankara Demiryolları İşçileri Sendikası, 13 Temmuz 1964 günü bir basın toplantısı yapmış, bu münasebetle bir de bülten yayınlamıştır. Bu bültenden geniş bir özeti aşağıda veriyoruz :

1 — D.D. Yolları İkinci İşletme Müdürlüğünün muhtelif işyerlerinde çalışan 2000 in üstünde demiryolu işçisi altı aydanberi hak ettikleri maaşlarını belirli süresi içinde alamamak yüzünden perişan bir vaziyete düşmüş bulunmaktadır.

2 — Aynı işletmede çalışmakta olan 1500 ün üstünde sigortalı işçinin çeşitli sağlık muayene ve tedavileri yeterli bir şekilde yapılmamaktadır. Yol güzergâhında çalışan işçilerimizin poliklinik muayeneleri dahi yapılmamakta ve çok mühim olan bu konuda gerek Demiryolu İkinci İşletme Müdürlüğü, gerek İşçi Sigortaları Kurumu Ankara Şubesi Müdürlüğü ve gerek Çalışma Bakanlığı nezdinde yaptığımız çeşitli müracaatlar akim kalmaktadır.

3 — İkinci İşletme Müdürlüğü Ankara buharlı tren deposunda çok ağır ve tehlikeli iş şartları altında çalışan 600 işçi, her an herhangi bir kaza ile karşı karşıyadır. Deponun, sık sık vuku bulan kazalarda imdat arabasının geçebileceği genişlikte bir yolu yoktur ve bu konudaki müracaatlarımız «Tahsisatımız yoktur» gibi yetersiz bir ifade ile geçiştirilmektedir.

4 — Sözü geçen bu işletmeye bağlı Ankara motorlu tren deposunda 300 işçi çalışmaktadır. Bu işyerinde tamir maksadıyla devamlı surette çalıştırılan motorlu trenler tamirhanenin içine kesif bir gaz ifraz etmekte ve bu işyeri işçileri her an zehirlenme tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadırlar. Üç ayda bir yapmakta olduğumuz Sendika İşletme toplantısında söz konusu işyerine havalandırma tertibatı yapılması defalarca karara bağlanmış olmasına rağmen, çok cüz'î bir ödeneğe mal olacak bu tesisat bir türlü yaptırılmamakta ve iki seneden beri bu konuda İkinci İşletme Müdürlüğü Sendikamızı oyalıyarak, işçilerin zehirlenmesine göz yummaktadır.

Günlük sarfiyatı milyonları aşan Demiryolları İdaresinin, alınterini ekmeğine katık yapan işçilerimizin maaşlarını vaktinde tevzi etmesi; işçi sağlığı ile ilgili konularda ilgisizliğe son verip yeterli ve ciddi tedbirler alması gerektiğini belirtirken, yukarıda değindiğimiz hususları halk oyuna duyuracağını ümit ederiz.

Dış borçlar

C.H.P. Genel Sekreter Yardımcısının Zonguldak CHP İl Kongresinde belirttiğine göre : Memleketimiz her yıl 175 milyon dolar (Türk parası ile 1 milyar 750 milyon lira) dış borç ödemektedir. Bu para, yılına göre, ihracatımızın 1/3 ile 2/5 sini tutmaktadır. Bir çimento fabrikası 50 milyon liraya mal olduğuna göre, dış ülkelere her yıl 35 yeni çimento fabrikası kurmağa yetecek miktarda borç ödüyoruz demektir. Türkiye bu ağırborcu daha yıllar boyu ödeyecektir. Bu sıkışık durumda, her şeyden önce vergi adaletsizliğinin ortadan kaldırılması, her yurttaşın kazancına (gelirine) göre vergi ödemesi şarttır.

Özel sektörün doymak bilmiyen kâr hırsını frenlemek, lükse imkân vermemek, topluma yararı olmıyan yatırımlara engel olmak, devlet parası ile kişi zengin etmek politikasına son vermek gerekmektedir.

Gericilikten kurtulmak

M. Güner DEMİRAY

Gün geçmiyor ki insan sosyal facialarla karşı karşıya gelmesin. Her gezdiğin, her dolaştığın yerde yıllanmış yurt sorunları karşına çıkıyor, yüreğini kanatıyor.

Geçen gün Ziya Gökalp caddesinde dolaşıyordum. Biri geldi kolumdan yapıştı. Dönüp baktım. Derisi kemiğine yapışmış, üstü - başı yamalı bohça gibi bir adam.

« Söyle ne diyorsun hemşerim?» dedim.

Titriyen elleriyle yalvarırcasına konuşuyordu.

«— Evde daha yeni yetip gelen yedi sabim var. Hepsi de ekmek diye ağlaşıyorlar. Bense dünden beri açım. Karnıma bir lokma bile koymadım. Bu insan kalabalığı içinde geberip gidecek miyiz yani? Ben Tokat'ın bir köyünden olurum. Düşünüyorum. Çoluğu - çocuğu toplayıp gitsem, dağın başında topraksız ne yapacağız? İnsanın köyünde dikili çubuğu olmazsa gün yüzü görebilir mi? Halime itler gülüyor kardeş. Bu yoksul halime. Şurda boyacılık yapıyorum. Gel de ayağını boyayım.»

Zorla ayakkabılarımı boyadı. Zaten ben de zar - zor geçiniyorum, avcuna bir lira sıkıştırıp ayrıldım.

Buna benzer sayısız örnekler verebilirim kaldığım kentten.

Bir de köye döneceğim. Zaten yıllarımın çoğu köylerde geçmiştir.

Okulun önünde oturuyoruz. Hasan Çavuş, Mevlüt Onbaşı, Yusuf Emmi. Yusuf Emmi gelmişten, geçmişten konuşuyor, biz de dalgın dalgın onu dinliyoruz.

« Dün ilçeye gidiyordum. Baktım bir taksi katarı pınarın yanında durdu. Bilmem onlar kimlerdi? Yiğit yiğit pos bıyıklı efendiler mi dersin, boyalı - potralı hanımlar mı dersin, şişman şişman çocuklar mı dersin. Bana dönüp bakmadılar bile. Beni ne yapacaklar. Sıradan bir köylü parçasıyım. O sırada aklıma şu sual geldi : Hey Tanrım dedim, onlar da insan, biz de insanız. Onlar neden yükseklerde, biz neden kertenkeleler gibi kuru topraktayız dedim.»

0 sırada Hasan Çavuş Yusuf'a dönüp Bağnazlığını bütün karalığıyle haykırdı :

« Ne yapacaksın, Tanrı bize ana rahmimizdeyken böyle yazmış. Kadere karşı durulur mu? »

Bu örneği daha uzatmıyacağım. Bu sözlere orada bulunan köylülerim kuşkusuz boyun eğdi.

Karşıya bakıyorum. Köy gübrelerinin, küllüklerinin, zibillerinin döküldüğü pislik yığınında bir alay bakımsız, çıplak, cılız çocuklar oynuyor. Onlar da alınyazısına teslim edilmiş, gelecek kuşağı kuracaklarını umduğumuz yavrucaklar.

Diğer yanda yüznumaranın burnunun dibinde, saçları dağınık, ayakları yarık yarık bir genç kız sığır pisliklerini yuvarlayıp yuvarlayıp güneşe diziyor.

Bu halde yaşıyanların gündelik gıdaları nedir bilir misiniz? Sabah bulgur çorbası, öğle soğan - ekmek, akşama ya bulamaç, ya bulgur pilâvı, yanına 2 tas da ekşi ayran. Yıllarca köylümün yediği yiyecekler bunlar.

Daha buna benzer yığın yığın sorunlar.

Yıl 1964. 21. yüzyıla yaklaşıyoruz. Hâlâ memleket insanca yaşama, çağdaş uygarlığın nimetlerinden yararlanma gibi sorunlara çözüm yolu bulamamıştır. Evet kurtulmak. Ama ne zaman? Halkı sömürmekle, nutuk çekmekle, din simsarlığı yapmakla mı? Hayır beyler hayır! Ortaçağ karanlığına, açlığa, işsizliğe, soygunculuğa kesin olarak son verecek halkça bir kurtuluş bekliyoruz.

KAYSERİ'DE 200 FIRIN İŞÇİSİ GREV YAPIYOR

Kayseri, (Özel) — Şehrimizde 31 fırında çalışan 200 işçi bugünden itibaren grev yapmaktadır. Greve sebep olan olay, fırın işçilerinin toplu sözleşmede 8 TL. sına 150 kuruş zam isteğinin, günde bir ekmek verilmesi ve ayda 5 lira çocuk zammı tekliflerinin işverenler tarafından reddedilmesidir. Fahat hakem kurulu işçilerin haklı olduğunu kabul etmiştir.

Dünya OLAYLARI

DE GAULLE'ÜN DEMECİ

General de Gaulle çok önemli bir basın toplantısı yaptı, çıkar yol bakımından değil de yaraları deşmek bakımından kör kadılık etti, bütün dünya memleketleri ona cevap vermekle meşgul, bir Kızıl Çin memnun. Çnükü de Gaulle hem Çin'i methetmiş ve hem de Vietnam'ın tarafsızlaşmasını, bu memleket hakkında Amerika, Çin, Sovyetler Birliği ve Fransanın da katılacakları bir konferans toplanmasını istemiştir. Çin'in de istediği buydu. Ayrıca de Gaulle Amerikanın komünizm mücadelesini tek başına ele almasını ve idaresini yersiz görmüş Fransa'yı Vietnam'dan atlatıp yerine geçmekle Amerikanın şimdiki durumun mesuliyetini yüklendiğini belirtmiştir. Avrupa'da ise Amerikan dostluğunun devam etmesi gerektiğini belirtmekle beraber, Amerikanın Avrupa memleketlerinin iç işlerine karışması gerektiğini hatırlatmıştır.

KONGO'DA KARIŞIKLIK

Maniema eyaleti başkenti Kindu âsilerin eline geçti, diğer taraftan Başbakan Çombe, Kivu ve Katanga'ya gidip asilerle görüşmeler yapmak yolunu tuttu. Sulh yolu ile isyanı yatıştırmağa bakıyor. Bilindiği gibi öte yandan çıkan siyasi afta Lumumba'nın Başbakan Yardımcısı Gizenga da serbest bırakılmıştı. Büyük şirketler artık anlaşmalı sulha razı oldular.

FEZA HABERLEŞME ŞEBEKESİ

Sun'î peyk şebekesi ile bir dünya haberleşme sistemi kurulması andlaşması Washington da imzalandı; 13 devlet imzalarını şimdiden koydular, diğerleri de andlaşmaya katılmaktadır.

İTALYA'DA KABİNE KURULDU

Yine Hıristiyan Demokratlar, Sosyalistler ve Sosyal Demokratlar koalisyon kurmak zorunda kalmfışlardır. Böylece partilerin iktidar yükünü tek başına taşıyarak seçime gitmek istemediği bir defa daha belli oldu.

YUNANİSTAN GREVLERİ

Memlekette geniş çapta grevler olmaktadır, grevleri bazı gerici çevreler kargaşalık ve isyan yoluna sokmağa bakıyorlarsa da işçiler çok olgun hareket ediyor ve haklarını müdafaa ediyorlar.

RNİ

EMEKÇİ'nin özlüğü

Irk nedir, Irçılık nedir ?

Son günlerin gazete haberleri arasında sık sık Amerika'da Güney Afrika'da ırk ayrımı, ırk düşmanlığı yüzünden kavgalar çıktığı, karışıklıklar olduğu karaderililerin (zenciler) çeşitli baskılara uğradığı, yaralanıp öldürüldüğü bildiriliyor.

Bu haberlerde sık sık zencilerin sözü edilmesi, ırkın, deri rengile ilgili olduğunu gösterir. Gerçekten de, deri rengi, boy, yüz biçimi, kafatasının biçimi, saçların sık, seyrek oluşuna ve rengine göre insanları kara ırk, beyaz ırk, sarı ırk diye kümelere ayırırlar. Yalnız bu ayırım daha önce hayvanlar bilgisiyle uğraşanlarca, hayvanların ayırt edilmesinde kullanılmıştır. Meselâ atlar Arap ırkı, Safkan İngiliz, Midilli ırkı; inekler Kırım ineği, Holânda ineği; tavuklar Nemçe, Hint, Rot, Legorn, Nühemşeyr gibi ırklara ayrılmıştır. İnsanların da bedenlerindeki bu çeşit özelliklere göre ayrılması sadece, biyoloji ile (canlılar bilimi) uğraşanları ilgilendirir.

Ama bilginler, yukarıda söylenen özelliklerle de birbirinden kesin olarak ayrılamıyacaklarını göstermişlerdir. Zencilerin Japonlardan, ya da Avrupallılardan farklı özellikleri vardır. Ama, bu ayrılıklara her ırkta rastlanır. Meselâ basık burunlu kişilere zenciler arasında da, Avrupalılarda da rastlanır. Avrupalılar arasında uzun boylular, kısa boylular olduğu gibi zencilerde de vardır. Ayrı ayrı ırklardan sayılanlar arasında benzerlikleri bulunduğu gibi, bir ırktan sayılanlar arasında da ayrılıklar görülür. Sonra bir ırktan olup da dünyanın ayrı yerlerinde yaşayanları o yerin özelliklerine göre değişiklikler gösteriyorlar. Irkın tanımlanması böyle olduğu halde, din ve dil ayrılıklarını ırk ayrılığı gibi göstermek isteyenler vardır. Bu çok yanlış bir şeydir. Buna göre bir Yahudi ırkından söz etmek, bilime aykırıdır.

Bu şekilde kabataslak anlattığımız ırk ayrılığı, insanların üstün ırktan, aşağı ırktan diye ayırt edilmelerinin ne kadar yanlış ve saçma olduğunu gösterir.

Böyle olduğu halde, zaman zaman bazı milletlerin içinde bir kısım insanlar ya da bazı hükümetler, kendilerini en üstün ırktan diye satmaya, öteki milletleri ve toplumları aşağı ırktan diye hor görmeğe kalkmışlardır. İşte buna «ırkçılık» denilmiştir. Tarihte ırkçılığın en zalimcesini, en kabasını Al-

(Devamı 4. de)

Malatyadaki grev, işçilerin başarısı ile sonuçlandı

Malatya, (Özel) — TOMİS Sendikası Malatya Şubesi ile Malatya Belediyesi arasında Mezbaha işçileri için yapılmak istenen toplu sözleşme görüşmelerinin bir sonuca ulaşmaması üzerine Mezbaha işçileri 12 Haziran 1964 tarihinde grev yapmışlardı.

Toplu Sözleşme müzakerelerinin başarısızlığa uğraması sözleşmede öngörülen bir miktar ücret zammının « Bu bir bütçe meselesidir, 1964 yılında beş kuruşluk bir zammı dahi kabul edemeyiz » denilerek Belediye ilgililerince şiddetle reddedilmesinden, tarafsız aracıların dahi bu direnişe bir çare bulamamasından ileri gelmişti.

Bu durum karşısında grev yapmak zorunda kalan işçiler, Tomis Genel Merkez temsilcisi Şevki Özbek'in yöneticiliğinde son derece başarılı bir grev uygulaması yapmışlar, bu konuda bütün Malatya işçiçsinin, yüksek öğrenim gençliğinin, toplumcu aydınların desteğini kazanmışlardır.

Bu destek kendini en güzel şekilde, Malatya Lisesinden Yetişmeler Derneğinin 15 Temmuz 1964 çarşamba günü grev konusunda düzenlediği açık oturumda gösterince Malatya Belediyesi işçilerle anlaşmaktan başka çare olmadığını, işçilere istedikleri zammı vermediği takdirde, grevi etkisiz kılmak için girîştiği masrafın çok daha fazla olacağını anlamış ve Sendikacıları davet ederek toplu sözleşmeyi imzalamıştır.

Bu toplu sözleşmeye göre işçiler bu aydan itibaren 150 kuruş zam alacakları gibi, ücretlerine 1965 yılında 200 kuruş, 1966 yılında gene 200 kuruş zam yapılacaktır. Böylece zam toplamı 18 ay sonunda 550 kuruşa yükselmiş olacaktır. Gene bu sözleşmeye göre işçiler (işçinin ölümü halinde mirasçılarına her senelik kıdemi için 30 yevmiyelik bir tazminat ödenmesi, işçilerin şehirde işletilen Belediye otobüslerinde parasız seyahat etmeleri... gibi) bir takım sosyal haklara da kavuşmuş bulunmaktadırlar.

Malatyada ilk defa yapılan bir grevin işçiler lehine sonuçlanması işçiler arasında ve emekçilçer çevresinde sonsuzg bir sevinçle karşılanmış, Tomis yayınladığı bir bildiri ile bütün Malatyalılara teşekkürlerini bildirmiştir.

Ancak, öte yandan bir kısım Belediye ilgililerinin zaman zaman bir punduna getirerek, grevde elebaşılık yapan işçileri işten atmak gibi bir niyet taşıdıkları sezilmiş, bu gibi olumsuz durumlara yol açmamak için Sendika yöneticileri işçileri uyararak, bahane olabilecek hareketlerden sakınmalarını, görevlerini tam bir ciddiyetle yapmaların ıistemişlerdir.

Halkın okur yazarlığı

Bazı işverenler, gündelikleri arttırmak için okur yazarlığı şart koşuyor. Bu, düpedüz kötü niyettir

Az gelişmiş ülkelerin ortak özelliklerinden biri de okur yazar oranının düşüklüğüdür. Türk halkının okur yazarlık durumu da, Türkiyenin biraz gelişmiş ülke olduğunu doğruluyor. 1960 yılında yapılan nüfus sayımına göre 6 yaşından yukarı olanların sayısı 22 542 011 dir Bunun 14 975 338 kişisi köylerde yaşar ve köy nüfusunun 4 332 261 kişisi okur yazardır. Buna göre köylerde yaşıyan nüfusun sadece yüzde 29 kadarı okuma yazma biliyor demektir. Köy dışında yaşıyan nüfusa « şehir nüfusu » denirse, 6 yaşından büyük şehir nüfusu tutarı 7 566 723 tür ve bunun 5 milyon 568 bin 740 kişisi okur yazar durumdadır. Okur yazarlık oranı, şehirler için yüzde 74 e çıkıyor. Türkiyenin bütünü bakımından okur yazarlık oranı yüzde 44 civarındadır.

Okur yazar oranındaki düşüklük son bir tahlilde ülkenin eoknomik ve toplumsal gelişme derecesine bağlanabilir. Böyle olduğu halde ,okur yazarlığı tek başına bir sorun gibi ele alıp yanıltıcı sonuçlara varanları sık sık görüyoruz. İşçisinin ücretine zam yapmamak için okur yazarlık durumunu koz olarak kulalnmak isteyen işverenin kötü niyeti bir tarafa, bu konudaki hatalı sonuçlara iyi niyetle düsen kişiler de var. Örneğin, okur yazar olmıyan vatandaşlara seçimlerde oy hakkı verilmemesini isteyenler içinde iyi niyetli bilinen kişileri de zaman zaman görmekteyiz. Gerekçeleri kabaca şöyle : Cahil kimseler kolayca aldatılabilir, oylarını iyi kullanamaz ; ama okumuş yazmış kimseleri aldatmak güçtür. Okur yazar olmayan kimselere seçim hakkı tanımak halkın aleyhine sonuçlar verir.

Aslında bu gerekçe, sadece bir kısım okur yazar vatandaşı aldatıyor.

Halkı bilgisizliğe mahkûm edilmiş, hurafeler içinde yaşatılan bir ülkede gerçekten demokratik bir düzenin kurulabileceğinden ne kadar şüphe edilse yeridir. Ne var ki, halkı okur yazar duruma getirmenin yolu, okur yazar olma olanaklarından yoksun bırakılmış kimseleri, bir de oy verme hakkından yoksun bırakmak değildir.

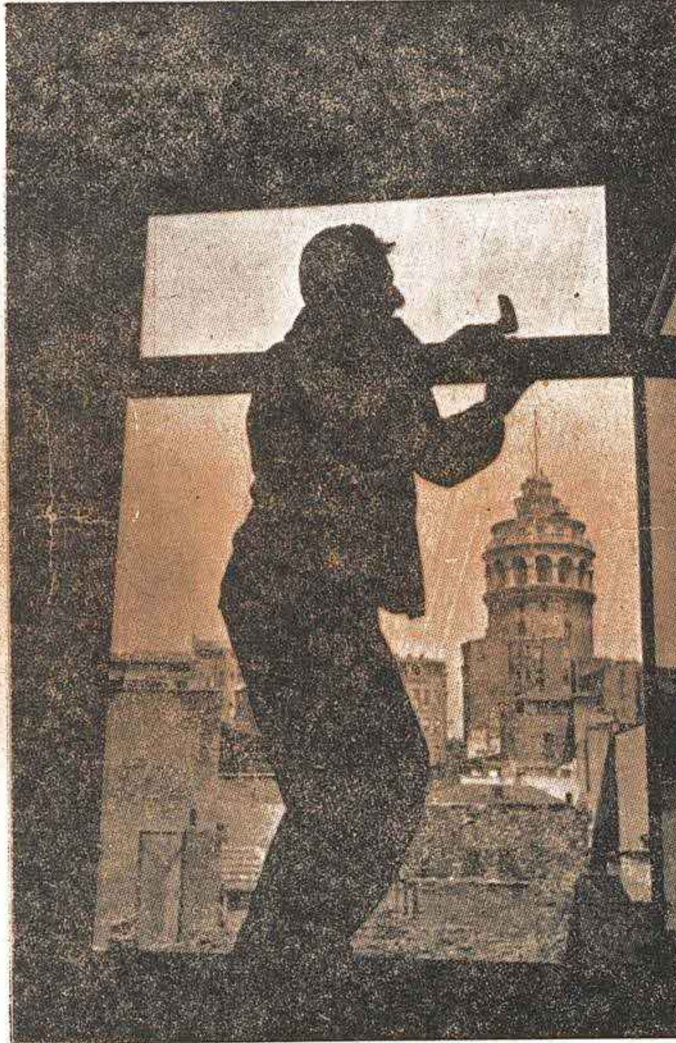
İyi niyetle de olsa bu düşünceye katılanlar, esaslı bir noktada yanılıyorlar gibi, bu seçime katılanlar arasından bazı teknik meseleleri en iyi bilenleri seçmek için yapılmaz. Seçmen vatandaştan, bir seçime katılan adaylar için de en iyilerini, en liyâkatlilerini seçmesini istemek ondan elmalarla armutları toplamasını istemekten farksızdır. Çünkü bir seçime farklı çıkar çevrelerinden, çoğu zaman birbiriyle çatışan, ya da çelişen çıkar çevrelerin-

(Devamı 4. de)

Ekmek parası için

Kendimi bildim bileli İşçiyim. Ölümle kaç kere burun buruna geldim; iş olsun iş, ötesi kolay

Ben, Usta Barbet Mastori. Hödrü meydan dedim çalışmağa. Bu iş benim işim değil, değil ama, gel de yapma bakalım. Ekmek bu başka şeye benzemez... Ucunda ölüm varmış, varsın olsun, tasa mı? Ekmek aslanın ağzında değil; ekmek aslanın karnında bu zamanda. Bu pencereye cam takıcam. Beş katlı binanın en üst katındayım. Kule misali yüceliği binanın. Aşağıya baksam başım döner, tüylerim diken, diken olur. Ölüm korkusu bu, kötü kötü şey bu!.. Çerçeve gürgen, odun'un sağlamından. Tutun, sıkı tutun!.. Usta Barbet Mastori.

(Foto Çullu)

Ben Uzunyusuf'ta otururum Arkadaşlar taktı adımı Usta Barbet Mastori diye. Adım Nevzat benim. Nevzat demek yeni doğmuş demek. Her akşam eve gelince yeniden dünyaya gelirim. Çocuklar, Köroğlu, Ana, ekmek ister, giyim ister, yaşamak ister. Ben yaşayacağım ki; çalışacabileyim. Çalışabileyim ki, yaşıyabileyim. Yaşıyabilmek için çalışmak lâzım. Çalışabilmek için de yaşamak...

Bana Nevzat Usta derler, nicelerini görmüşüm bu işlerin... İşin, zoru, pisi olmaz. İş, iştir... Ya sen onu yener, al aşağıya edersin, ya o seni. Alta bir kere düşmiyesin, işe sakın ha yenilmiyesin, derdi ustam... Yenildin mi ötesini sen düşün. Beş katlı binanın taaa dibindesin!...

Kendimi bildim, bileli işçiyim, ne sigortalıyım, ne de bir dayanağım var. Ölümle kaç kereler burun buruna geldim... Kar, tipi, fırtına demedim... İş olsun, iş; ötesi kolay. Ölümden öteye yol var mı? Gelirse nereye kaçsan gelir; ölümle kim çıkmış ki başa ben çıkıyım?

Ben dünyanın yarısını görmüşüm. Akdenizi, sahillerini, Adriyatik, Triyeste, İtalya, İspanya açıkları, Cebelitarık. Eyyy... Köpekbalıkları pamuk'u, camgöz'ü sürüsüyle gemimizin peşinde, hâlâ gözümün önünde sülâleleri batsın. O işte de ölümün beşiğinde sallandık. Denizler, fırtınalar. Fransa yukarısı, bütün sahil boyları. İnsanlar Avrupada yaşamasını biliyorlar. Dünya güzel, denizler sonsuz, uçsuz bucaksız ama, nedense korktum denizlerden. İçime bir ürperti düştü. Bıraktım deryaları başkalarına.

«Almanyada iş var» demişlerdi. «Nevzat be kurtulmaz senin elinden, işin ne çeşidi olursa olsun. Gidersin çalışırsın, şöyle iki sene, üç sene filân, yeter de artar bile. Sen demir'in dilinden anlarsın, Sen çalışırsın be Nevzat Usta.» dedim. Buldum yolunu gittim Avrupalara, gece demedim, gündüz demedim. Taktım canımı dişime, çalıştım, çalıştım, çalıştım...

Üçü, beş. Beşi, on ettim. işten değil, dişten artar derler. Katlandım yad ellerin kahrına, gün değil, ay değil, yıllarca. Gayri yeter dedim. Ah be ne de olsa vatan dedim, dili dilime denk, kafam aynı şeyi düşünür yurt taşlarımla, ben işçiyim, ben Türkiyeliyim. Asırlarca yaşatmış ecdadımı bu topraklar, Vatan dedim. İlk göz ağrısı dedim. Ver elini İstanbul dedim. Düştüm yollara yeni baştan, tornistandan.

Döndüğümde ilk işim bir barınak almaktı. Aldım. Dünyada mekân, ahirette iman mı ne demiş insanlarımız. Küçük ama yeter, başınızı sokacak kadar bir yuvamız var, ay başında kapıya güm güm vurup diye dikilmez ya ev sahibi, bundan böyle evcek mutluyuz. Uzunyusufta iki odalı bir ev. İnsan neye çalışır zaten, bir odacığı olsun, yarınından umutlu olsun, öbür gününden de, daha geleceğinden de... Hastalanınca bir kâse çorba vereni olsun. İşte, bundan böyle: önce iş, sonra gene iş, sonra gene iş. İnsan işe yaramalı arkadaş, ben başka şey anlamam, işte o kadar.

Ben zaten mektep, medrese görmedim. Çok gezen mi, çok okuyan mı? demiş insan oğlu, ama kazın ayağı öyle değil. Okusaydım, doktor olsaydım, iki tık tık yürüt elli papeli; doktorun en kırtipiyozunun vizitası 25 kaime, kârlarına kesat topunun. Kısmet ayağına gelsin, hasta ölürse Allahtan, yaşarsa doktordan. Yarım saat sürmez hastayla uğraşması. Ah. Okumadık işte. Ben akşama kadar uğraşırsam yövmiyem 25 kâat. Okutmadılar, mektep medrese görmedim, katlan Nevzat katlan.

Ben Usta Barbet Mastori!. Çok konuştuk, eyvallah diyelim gayri.

S. ÇULLU

Okuyucu Mektupları

Çatalca ilçesi Çayırdere köyü muhtarı Haşim Erdoğan yazıyor :

İstanbul Valiliği, Silivri ilçesinden 6, Çatalca ilçesinden 12 köy muhtarını, resmî bir davetiye ile 19 Temmuz 1964 günü için, saatini belirterek Valilik makamında toplantıya çağırdı. Hepimiz işimizi bırakarak aynı gün ve saatte İstanbula geldik; sayın Valimizi aradık. Bize şöyle denildi :

— Vali Bey yok. Sizi köyünüze birer radyo vermek için çağırmıştık. Radyolar cereyanlı. Köyünüzde ise elektrik cereyanı yok. Radyoları pilliye çevirteceğiz; sizi o zaman yine çağıracağız.

Hepimiz köylüyüz ve çiftçiyiz. İşimizden yok yere neden alıkonduk? Bu zamanda, bizler için 30 veya 40 lira masraf yapmak kolay mı? Muhtarlıktan ayda aldığımız 150 liradan ibarettir. Bizim 5kuruş harcırahımız yoktur. Bugün nahiye müdürleri 15 lira harcırah almadan bir köye gitmez.

Radyo isteriz ama, daha önce karnımız doyurulsun; sonra da yollarımız yapılsın. Aç koyun kaval dinlemez !

Halkın, okur yazarlığı

(Baş tarafı 3. de)

den, o çevrelerin temsilcisi olmak niteliğinde bulunan kişiler katılır. Birbiriyle çelişme duarumunda bulunan kişiler için de ortak bir ölçü yoktur ki, bunlarda nen iyilerini, en liyakatlilerini ayırabilmek mümkün olsun. Okur yazar seçmenlerin de oy verirken kullandıkları ortak bir ölçünün bulunmayışı bunu gösterir : Onların oyları da okur yazar olmıyanların oyları kadar dağılmaktadır.

Seçmenlerden istenmesi gereken, olsa olsa, kendi sınıf çıkarlarını en iyi savunabilecek kimseleri seçmektir. Buysa bir okuma yazma işi olmaktan çok öte bir iştir ; bir bilinç sorunudur. Bilinç sorunu, salt okur yazarlığa bağlanamaz elbet : Bunu, oy vermeyi bir okur yazarlık işi olarak gören iyi niyetli okur yazarlarımızın durumu da açıkça gösteriyor !

Ortada bir okur yazarlık meselesi varsa, bu mesele oy verenin okur yazar olup olmamasında değildir. Mesele, halkın oyuyla iş başına gelmiş sorumlu kişilerin daha ne kadar süre buhalkı Ortaçağ karanlıklarında yaşamaya mahkûm bırakacaklarında, bırakabileceklerindedir.

Kenan SOMER

Irk nedir, Irkçılık nedir?

(Baş tarafı 3. de)

manya'da Hitlerin peşinden giden faşistler (Naziler) yaptılar. Bunlar aşağı ırktan saydıkları on milyonlarca insanı vahşice boğazladılar, ya da diri diri zehirli gaz odalarına attılar.

Kuzey Amerika'da da, kızıl derili denilen yerlilerle, Afrikadan köle olarak, tarlalarda çalıştırılmak üzere getirilen zencilere insanlığa yakışmıyan muameleler yapılıyor. Zenci çocukları beyazların okullarına alınmıyor; bir zenci beyazlarla bir lokantada oturup yemek yiyemiyor, beyazların kilisesine zenciler sokulmuyor Gericilerin ve harb tüccarlarının öldürttüğü Başkan Kennedy; Amerikayı bütün dünya milletleri gözünde küçük düşüren zenci düşmanlığını önlemek, zencilere de Amerikan kanunları önünde eşit haklar tanımak üzere bir « Medenî Haklar Kanunu » hazırlamıştı. Ölümünden sonra bu kanun kabul edilip yürürlüğe girmişti ama, özellikle, Amerika Birleşik Devletlerinin güneyindeki devletlerin birçoğu bu kanunu hiçe saymakta, zencilere karşı yine eski vahşice davranışlara göz yummaktadırlar.

Yurdumuzda da Kafatasçılar adı verilen ırkçılar, azınlıkta olmakla beraber, her fırsattan faydalanıp vatandaşları birbirine düşürmeğe ç;alışıyorlar. Bunlar Türk milletini bölmek isteyen millet düşmanlarıdır.

EMEKÇİ

Haftalık Siyasal Halk Gazetesi

Sahibi : Şaban ERIK

Yazı İşleri Müdürü : Yılmaz HALKACI

İdare Yeri : Ankara Cad. 54 — İstanbul

Telefon : 27 15 88

ABONE ŞARTLARI

Yıllık	10	T.L.
6 aylık	5	T.L.
3 aylık	2.50	T.L.

Dizgi ve tertip : Sontelgraf Matbaası Şeref S. No. 31 Cağaloğlu

Baskı : Yeni Savaş Matbaası

Basıldığı tarih: 1 Ağustos 1964

24 Temmuz bir protesto günüdür

(Baş tarafı 1. de)

bir tahlil ile halkın bilinçlenmesi, BİR NUMARALI YURDDAŞ DURUMUNA YÜKSELMESİ demek olduğuna göre, Türk İşçi Sınıfı, Halkımızın ilk bilinçlenen ve teşkilâtlanan parçası olarak, yurdumuzda Demokrasinin hiç şüphesiz öncülüğünü yapmış olanların başında gelir.

Türk İşçisine, Emekçi Halkımıza sadaka gibi Hak verdiklerini sananlar şunu iyice bilsinler ki, yeni Anayasamfza İşçi Hakları girmişse, yeni Anayasamız Demokrasiyi, Sosyal Adaleti kabul etmişse yeni Anayasamız Sosyal Devlet kavramını getirmişse, bütün bu nimetler Türk İşçisinin, Emekçi Halkımızın istibdat devrinden bu yana hiç dinmeyen medenî mücadelesi ile elde edilmiştir.

İşçi Bayramı, Türk İşçisinin, yoksul köylü kardeşi, toplumcu Atatürkçü kardeşi ile ve bütün emekçi kardeşleri ile el ele Oylarını başkalrına deiğl, kendi kendilerine vererk iktidara geldikleri gün ilân edilecektir. Sahte bayramlarla, Türk İşiçsi aldatılamaz.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ
GENEL BAŞKANI
Mehmet Ali Aybar

★

T.İ.P. İZMİR İL BAŞKANININ BİLDİRİSİ

24 Temmuzda İŞÇİNİN ANAYASA HAKLARI KISITLANMIŞTIR.

Grev hakkı, işçilerin haklarını elde etmeleri için en önemli mücadele aracıdır. Anayasamız grev hakkını işçilerimize hürriyete kavuşmaları, insanca yaşamaları için tanınmıştır. Grev hakkını, Sendikalşma hürriyetini, emeğini başkalarına satarak yaşayan vatandaşlara kısıtsız tanıyan Anayasamızı bütün kalbimizle kutlarız. Anayasamızın kabul edildiği 9 Temmuz İşçi Bayramı olması gerekir.

İşçi Bayramı olarak ilân edilen 24 Temmuzda ise İşçinin bu Anayasa haklarını kısıtlayan kanunlar çıkmıştır. İşçiler, tatbikatta her geçen gün işverenler lehine kısıtlı ve boşluklarla dolu kanunların ağırlığını duymaktadırlar. Anayasamızın insan hakkı saymadığı, işçiyi aç bırakma hürriyeti olan Lokavt işverene bu kanunlarla tanınmıştır. İşçi kardeşlerimizin Demokratik siyasî hayatımızda söz ve karar sahibi olmalarıyla, sefaletin ve işsizliğin ortadan kalkacağı mutlu günlerin uzak olmadığına inancımız tamdır.

Türkiye İşçi Partisi
İzmir İl Yönetim
Kurulu adına Başkan
Rahmi Eşsizhan

★

T. LÂSTİK - İŞ SENDİKASI G. BAŞKANI RIZA KUAS'IN BU KONUDAKİ BİLDİRİSİNDEN BİR PARÇAYI AŞAĞIYA ALIYORUZ :

« Cumhuriyetin ilânından sonra Türk işçisi Demokratik hak ve hürriyetlerini tanıtmak yolunda şiddetli baskılara göğüs gererek mücadeleye devam etmiştir. Bu mücadeleler, 1946 da çok partili rejimin kabul edilmesile Hür Sendikalrın kurulması şeklinde devam edgr. Bilindiği gibi o zamanın C.H.P. hükümeti bu Hür Sendika hareke bundan kuşkulanarak Tahditli Sendikalar Kanununu çıkartmış Sendika ve işçi hareketlerini kontrolü altına almaya çalışmış ve kilit noktalarına kendi adamlarını koymak suretile güdümlü sendikacılığı kurmak istemiştir. Fakat Türk işçisi temel haklarını kabul ettirmek için her türlü baskıya rağmen mücadeleye devam etmek azmini göstermiş ve en sonunda temel haklarının Anayasa içinde yer almasını temin ederek 130 yıllık uzun ve çetin mücadeleleri sonucunda bunu başarmasını bilmiştir.

Bu itibarla şunu resmen belirtmek isterim ki, Türk işçisinin büyük bayramı, temel haklarının teminat altına alındığı ve bu teminatların halk çoğunluğu tarafından da onaylandığı yeni Anayasamızın kabulü tarihi olan 9 Temmuz 1961 günüdür. Yoksa yeni Anayasadaki temel haklarımızdan biri olan ve kısıtlanmak suretiyle işçi sınıfına verilen Toplu İş Sözleşmesi, Grev Lokavt Kanununun kabul tarihi olan 24 Temmuz 1963 günü değildir. Anayasada Lokavt hakkı mevcut olmadığı halde, çıkarılan kanunda lokavt hakkının bulunması da göstermiştir ki, Antidemokratik ve Anayasaya aykırı bir kanunun kabul günü, işçi sınıfına bayram hakkı mevcut olmadığı halde, çıkarılan kanunda lokavt hakkının bulunması da göstermiştir ki, Antidemokratik ve Anayasaya aykırı bir kanunun kabul günü, işçi sınıfına bayram günü olarak empoze edilmekte, böylece koskoca bir sınıf uyutulmak istenmektedir.

Durumun bu şekilde anlaşılmasında ve büyük bayramımızın 9 Temmuz olarak kabulünde Türk işçisinin büyük menfaatleri vardır ».

Türkiye İşçi Partisi Adalar ilçesi kongresi

26 Temmuz Pazar günü saat 14'de Büyükada'da, Karadeniz Kıraathanesinde işçi, köylü, esnaf, dar gelirli, emekten yana partili üyelerin ve partiye yakınlık duyanların meydana getirdiği topluluk iyi bir kongreye tanık oldular.

Kongre Başkanlığına T.İ.P. İstanbul İl Başkanı Yılmaz Halkacı seçildi. Delegelerin yoklamasından sonra orada bulunan misafirlere söz verildi.

Ali Karcı 24 Temmuz'un önemini belirtti ve Lozan gününün bu yıl kutlulanmamasını eleştirdi.

Osman Sercan heyecanlı bir konuşma yaptı.

Sina Pamukçu dünyanın her yanında işçisinin, köylünün, esnafın, dar gelirli yurttaşların kendi partileri olan İşçi Partilerinde toplandıklarını belirtti.

Günün ilgi çekici konuşmasını Partinin İşçi Sekreteri Rıza Kuas yaptı ve « Ben ortaokulu zor bitirdim. Sonra param olmadığı için liseye gidemedim. Bir köylü çocuğuyum. Şimdi de Sendikacıyım. Hangi partide benim gibi bir köylü çocuğuna Partinin Genel Sekreteri olmak fırsatını tanımıştır? » dedi.

Behice Boran'ın konuşması da çok ilgi topladı. Başka partilerin günün meselesi olarak « siyasi huzurdan » bahsettiklerini, oysa işçinin, emekçinin meselesinin bu olmadığını, belirtti.

Son konuşmayı Fikri Köprülüoğlu yaptı. Sonra İlçe Yönetim Kurulu seçimlerine geçildi. Şunlar seçildi :

Haldun Güner Başkan, İlyas Bilek Sekreter, Saim Cümbüş Sayman, Nimetullah Aytüre üye, Metin Ekdal yedek üye, Asım Yiğit yedek üye, Cemal Uluca yedek üye, Mehmet Başaran İl delegesi, İsmail Bora Denetçi.

Kongreye son verildikten sonra, çok güzel bir yerde, pırıl pırıl olan İlçe Merkezi ziyaret edildi.

Ortak Pazarın kokusu çıktı

(Baş tarafı 1. de)

ta yazılan bir habere göre «Ortak Pazara katılmamızı sağlayan ve dolayısile ürünlerimizin gümrük indiriminden fayda'anmasını sağlıyacak anlaşmanın halen İtalyan Parlâmentosu tarafından onaylanmamış olması sebebile bu yıl büyük zarara uğrayacağımızı ilgililer belirtmekte imişler. (Cumhuriyet - 26-7-1964) . » »

Ortak Pazara alındığımız zaman, bu büyük kapitalist devletlerin çıkar ortaklığından bizim yararlanacağımız iş olarak, o memleketlerde gümrüklerin azaltılması üzerine üzümümüzü, fındığımızı satabileceğimiz ileri sürülmüştü. Yunanistan, üyeliğe kabul edilmesi, onaylandığı için gönderdiği ürüler için yüzde 60 indirimli gümrük ödeyecek. Biz ise yüzde yüz gümrük ödeyeceğimiz için, « Ortak Pazar » piyasalarında ne bir salkım üzüm, ne de tek bir fındık satabileceğiz !

« Ortak Pazar'a » alındık diye bayra milân edilirken, bunun Türkiyenin zararına olduğunu, ekonomik bağımsızlığımızı bir kat daha kaybetmekten başka bir şey olmadığını yayınladığı bildirilerle olsun, Parlâmentodaki temsilcisinin sözlerile olsun uyaran « Türkiye İşçi Partisi » ne o zaman saldıranlar neredeler şimdi?

O zaman, memleketimizi yarı sömürge olma yolunda ağız birliği etmiş olan iktidar sözcülerile, öteki partilerin ve özellikle A.P. Senatörü Kafatasçı Tevetoğlu'nun, şimdi de bayram edip, etekelrinin zil çalıp çalmadığını merak ediyoruz.

400 işçi perişan bir halde

(Baş tarafı 1. de)

yesi Başkanlığına müteaddit defalar bildirdiği halde, bugüne kadar hiçbir müspet sonuç elde edilememiştir.

Başka bir firma, Darülâceze İşletmeleri taşaronluğuna talip olmuş; talebi kabul edilirse, 300 bin lira tutan işçi alacaklarının en kısa bir zamanda ödeyeceğini Darülâceze İşletmeleri İdare Heyetine bildirmiştir.

Darülâceze önünde, Şişli, Palazoğlu sokak, 10 numaralı iş yerinde ve Sendika önünde (Darülâceze ile Firma arasındaki müzakerelerin sonucunu öğrenmek üzere) biriken işçiler, Darülâceze İşletmeleri İdare Heyetinin, Firmaca yapılan teklifi önceden kabul edip sonradan nedense sözleşmeyi imzalamaktnan vazgeçtiğini öğrenince, derin bir üzüntü içinde işyerlerinden ayrılmışlardır.

Sendika, bu derde son çare olarak bir de Çalışma Bakanı sayın Bülent Ecevit'e başvurmağı düşünmektedir. Bir heyetin bu maksatla yakında Ankaraya hareke tedeceği öğrenilmiştir. Sonucu merakla bekliyoruz.

Amerika'da ırk ayırımı yüzünden çıkan karışıklıklar

(Baş tarafı 1. de)

ları eski baskı usullerine öylesine alışmıştır ki, kanun gerektiği biçimde uygulanmıyor. Hükümet uyarlı sert tedbirler alıp zencileri tatmin etmezse, durum günden güne bozulacaktır. Üstelik böylece zencilerin en aşırı ve kinci unsurları kendi cemaatlerine hâkim olacaktır. Köklü tedbirlerin zamanı çoktan geldi, geçti bile.

Goldwater'in adaylığı karşısındaki tepkiler devam ediyor. Sovyetler, Başkan Johnson'u ve partisini açıkça destekliyor, ve sulh yolunun Johnson'dan geçtiğini, Goldwater'in tehlikeli ve Faşist bir akımın sözcüsü olduğunu söylerken Çinliler, ikisi de birdir diyorlar sadece Johnson daha kurnaz şekilde mutedil görünmesini biliyor, Goldwater ise akılsız, oyununu belli ediyor, özde hiçbir farkları yoktur diye ısrar ediyorlar.

Tapulama Kanunu

(Baş tarafı 1. de)

zünü oyan C.H.P. lilerle A.P liler bu işde çok iyi anlaştılar, « Tapulama Kanununun » **kesinleşmesi için oy verdiler. Bu kanunun kimlerin yararına olaca**ğını, bugün memleketin en verimli topraklarını ellerinde tutanların bu toprakları nasıl ele geçirdiklerini aşağıdaki yazıdan öğreneceksiniz. Bu yazı bundan elli dört yıl önce Anadolu'yu gezerek, toprak ağalarının halkı nasıl ezip, toprakları ellerine geçirdiklerini anlatan o zamanki Tanın gazetesinin yazarı Ahmet Şerif'in « Anadolu'da Tanin » adlı kitabından alınmıştır. Beypazarının Çayırhan köylülerile konuşan yazar, köylülerin bir ağada nnasıl yakındıklarını şöyle anlatıyor :

« Bu adamlar Beypazarı eşrafından Hilmi Efendiden şikâyetçiler. Sözü kendisine bırakıyorum. Köylü diyor ki :

— Ankarada iki mderese evkafından yüz kırk bin dönüm merâmız var. Burada vaktile 20 bin hayvanımız otlardı. Vakfın mütevellisi olan Tevfik Efendi, vakıf şartları gereğince, alım satım yetkisi olmadığı halde, burasını beş yüz liraya Hilmi Efendiye sattı. Hilmi Efendi'nin eski devirde (Abdülhamit zamanında) olağanüstü nüfuzu vardı. İlçede, vilâyetlerde bulunan bütün memurlar kendisinden korkardı. İstanbul'da da o vakitte en ileri gelen beyleri, paşaları elde etmişti. Bir dediği iki olmazdı... Hilmi Efendinin cesareti gittikçe artı, tarlalarımıza el koydu. Her yıl tarlalarımızın vergisini biz veririz, fakat o eker, biçer, faydalanır.

Ne yapalım, zamana uyarak biz de bazı kapılara çattık, efendiler bulduk, İstanbul'da, vilâyetlerde mahkemelerde uğraştık. Lâkin nereye gitsek haksız çıkarılıyor, Hilmi Efendinin hakkı ise ilâmlarla pekiştiriliyor, kovuluyorduk. Bizim vergisini verdiğimiz tapulu tarlalarımız için eline senet veriliyordu » .

Bu satırlar, bugün Tapulama Kanunu kimlere yaradığını açıkça ortaya koyuyor. Hilmi Ef. gibi derebeylerinin torunları, şimdi dedelerinin zorla, ya da binbir hileye başvurarak ele geçirdikleri toprakların yukarıda nasıl aldıkları anlatılan ilâmlar, uydurma senetlerle sahibi olacaklar. Böylece « Toprak reformu » diye durmadan yem borusu öttüren Halk Partisi iktidarı, devletin topraklarını, vaktiyel köylüden çalınmış tarlaları, otlakları ağalara peşkeş çekecek. Bunu da, yukarıda dediğimiz gibi sözüm ona, ana muhalefet partisi A.P. var kuvvetile desteklemektedir.

Bu da şu gerçeği gün gibi ortaya koyuyor : Bu iki parti de ağaların, zenginlerin partisidir. Köylümüz, artık gözünü açmalı, bunların martavallarına kulak asmamalı. Karşılıklı kışkırtmalarına kapılıp ikiye bölünüp, bunların peşine takılmamalı. C.H.P. yi tutanlar da, A.P. nin peşinden gidenler de boşuna birbirlerile dalaşacak yerde, bu iki partiyi de ağalara bırakarak, topraksız, ya da yeteri kadar toprağı olmayan köylülerin, yarıcıların, meraların, azapların dertlerini dile getiren, bütün emekçilerin haklarını savunan Türkiye İşçi Partisi'nde toplanmalıdır.

Bir ilçe halkı yol için yola düştü

(Baş tarafı 1. de)

ken, Hadımlıların canına tak demiş geri kalmışlık. Hükümete başvurmuşlar, yardım istemişler, aldıkları cevap şu : « Bu yolun yapımı plânda yok ! »

Bu ilgisizlik, bu sudan cevap cesaretini kırmamış Hadımlıların. Yapışmışlar kazmanın, küreğin sapına. Bu kalkınma, yükselme savaşında toplumcu bir yargıçla Köy Enstitülü bir eğitimci öncü olmuş.

Halkın kendi meselelerine kendi elile çözüm yolu aramasının bu güzel örneğini canlı bir röportajla (Milliyet, 26 Temmuz) anlatan Mustafa Ekmekçi, yazısından öğreniyoruz ki « yol bir yılda otuz iki kilometreyi bulmuştu... Gelip, bir yenilmesi güç kaya dağına dayanıp kalmıştı. Fakat hükümet, ilgililer yardım etmeseler de belki on yılda, belki daha uzun bir zaman bu on kilometre uzunluğundaki kayalığı da yaracak, düze, kazma kürekle, kolay yapılır toprağa varacaklardı : İlçedeki toplum hareketinin öncülerinden yargıç Mustafa Yakuboğlu, bir toplantıda demiş ki : « Biz kazma, küreğin hakkını istiyoruz. Onlar da bunu vermek zorundadırlar, biz denize inecek pencereyi göreveğiz...» Onunla birlikte bu harekete hız verenlerden Köy Enstitüsünde yetişmiş İlk Öğretim Müdürü Durmuş Demiray şöyle diyor : « Türkiye toplum kalkınması yönünde bir sınav geçirmektedir. Biz bir ilçe halkının giriştiği hareketin yurt ölçüsünde değer taşıdığına inanıyoruz » .

Bu gerilkten kurtulma savaşına canla başla katılan bir işçi de : « Otuz lira para yardımı yaptım, diyor ; otuz gün de gidip çalıştım » .

Mustafa Ekmekçi anlatıyor :

« Hadım'da cumartesi pazar günleri esnaf dükkânlarını kapatmış, yola koşmuştur. Kahveler boşalmıştır. Devlet memurları işlerini aksatmamak şartile yol yapımına para ve emek yardımı yapma zorunu duymuşlardır » .

İzmir'in Gültepelileri gibi, Konya'nın Hadımlıları da Türkiyemizin ileri, üstün, içinde insanca yaşanılır bir ülke haline gelmesinin ancak toplumcu aydınlarla, el ele veren emekçi halkımızın şevkli çabasile başarılabileceğöini göstermişlerdir.

Yalnız bu güzel, bu coşkun çabaların tam meyvasını vermesi için halkın fedakârlığı yetmez :

Yolunu yapmak için, binbir zahmete katlanan, kayaları kazma ile devirmek için didinen halkın kendi kaderine de hükmetmesi, yurt işlerinde söz ve karar sahibi olması gereklidir.

İstanbul Küçükköy Yıldırım Gençlik Spor Kulübü Ana Nizamnamesi

KURULUŞ : 8 Haziran 1964

Madde : 1 — Kulübün adı : YILDIRIM GENÇLİK SPOR KULÜBÜDÜR.

Madde : 2 — Kulübün forması : Renk olarak Kırmızı Beyaz.

Madde : 3 — Kulübün Merkezi Küçük Köy Hürriyet Mahallesi Paşaçayırı caddesi No. 14 Gazi Osman Paşa, İstanbul.

Madde : 4 — Kulüp siyasetle uğraşmaz.

Madde : 5 — Kulüp Küçükköy Gazi Osman Paşa kazası ve civarındaki genç ve sporseverleri bir araya getirmek, birbirleriyle sosyal ve sportif münasebetlerini te-

(Devamı var)